



Nro. 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK  
KEGYELMES ENGEDELEMÉBÖL.

*Költ Bétsben Januariusnak 16-dik napján 1798-ik  
esztendőben.*

*Német Ország.*

A' Frantzia Emigránsok iránt az a' hir kezdett szárnyára kelni, hogy nékik, a' ki adattatott parantsolat szerént, a' Braunschweighoz tartozó minden helységekől ki kelletik menniek, és hogy az eddig elé Blankenburgban mulatozott Provinziai Gróf is, Blankenburgból Mulzka Országba fogna által menni. — Vormatiából azt irjak, hogy Speyerbe egy új Municipalitást állítottanak fel. — A' mostan is folytában lévő háború ideje alatt, a' Frantzia Respublikával kötött békességek, egymás után ekképpen estenek meg. — A' Toskánai Nagy Hertzeg békesség kötése esett meg 1795-ben

Fébr. 9-kén. — Ugyan ezen esztendőben kötött békességet a' *Prussiai* Udvar is *Básileában* Apr. 5-kén; *Hollandia* pedig *Hágában* Máj. 16-kán. — Nem különben a' *Spanyól* Udvar is *Básileában* Jul. 22-kén. — A' *Kassellel* való békesség is, *Básileában* esett-meg Aug. 28-kán. A' *Sárdiniai* Királynak a' *Frantzia* Respublikával kötött békessége ment véghez *Párisban*, Máj. 15-kén 1796-ban. — A' *Württembergi* Hertzeggel való békesség is *Párisban* ment tökéletességre Aug. 7-kén. — A' *Báden-nel* való békesség is *Párisban* esett meg August. 22-kén. — Ugyan ezen esztendőben kötött békességet a' *Nápolyi* Udvar is *Párisban* Oct. 10-kén. — A' *Parmával* való békesség is *Párisba* köttetett meg Nov. 5-kén. — 1797-ben Fébr. 19-kén, kötött békességet a' Pápa Ö Szentsége a' *Frantzia* Respublikával *Tolentinóban*. — A' *Portugalliai* Udvar *Párisban* Aug. 10 kén. — Az *Austriai* Udvar *Campo-Formidóban* Oct. 17 kén, melly szerént még csak Német Ország és Anglia nem kötött békességet a' *Frantziákkal*.

A' *Kasseli* újság levelekből azt olvassuk: Hogy a' *Prussiai Mindenben* Decemb. 24-kén költ tudósítások szerént, mindazok a' truppok, melyek a' neutralitás lineája fedezésére vólnak rendeltetve, olyan parantsolatot vettének vólna, hogy magokat minden szempillantatban útra indulolag készen tartásák; és hogy *Hannovera* felé 10,000 *Sachsok* indúltanak vólna útra. — *Károly* Hertzeg helyett a' fő vezérlést kezéhez vett *Fegyver-Tármester* Gróf *Latour* fő kvártélja, *Regensburgba* tétetett által, a' hová a' meg irt *Fegyver-Tármesterrel*, F. M. L. Gróf *Colloredo*, Generál *Schmid*, Obrist. B. *Ducca*, Obristlieutenant *Ebert* és más több nagy hadi tisztek is meg-érkezni várattnak.

*Rastadtból* Jan. 2 kán azt írják, hogy a' közönséges levelek tartások szerént, a' *Frantzia* truppok még mind nyomúlnak elé Német Ország északi része felé, és a' mint a' hire, a' *Elbe* vizét akarják őrizettel körül venni. — Jan. 1-ső napján,

egy rendkívül való Kurir, a' *Rastadtba* lévő *Frantzia* követnek újságúl azt a' hirt vitte, hogy a' *Frantzia* truppok közül, 3000 katonák mentenek vólna bé fegyver nélkül *Básileába*.

*Vormátiából* Jan. 1-ső napján. A' Nemzeti Uradalmok jövedelme, és a' *Contributiók* *Perceptora Engelmann*, Decemb. 28-kán azt publikáltatta, hogy a' *Kseuznachba* lévő *Frantzia* igazgató szék, olyan parantsolatot adott vólna nékie, hogy a' *Vormátiai* *Cantonban*, a' *Frantzia* *Respublika* birtokába esett minden jószágok jövedelmeit, és azon jószágok administratióját a' kezéhez végye által. Ezen jószágokhoz számlálja *Engelmann* mindazoknak a' fejedelmeknek, *Egyházi* *Renden* lévőeknek, sőt a' *Rénus* jobb partyán lévő minden lakosoknak jószágokat is, a' kiknek fejedelmeik, még nem kötöttek békességet a' *Frantzia* *Respublikával*. — És hogy azon jószágok jövedelmeiből, senki is meg ne mérészelje, azoknak ennekelőtte vólt birtokassainak, tsak leg kevesebbet is, két annyi büntetés alatt administrálni, bé-fizetni, a' kiknek pedig, az ő jószágaik jövedelme ez előtt vólt birtokossaitól, quietantziáji vagynak, azokat kétszer 24 órák alatt vidimazás végett, *Engelmannak* adják-bé. — Továbbá, az *Engelmann* fennebb említett *Publicatiójához* a' ragasztatott, hogy a' *Vormátziai* *Cantonban* lévő minden *Municipalitások* 48 órák' el-telések alatt, írásba adják-bé a' magok feleleteket ezen kérdésre, hogy az ő helységeken hány házak, és hány familiák vagynak, a' közönségtől adni dézma kijé, és hogy azt ki mitsoda jussal birja, kotyavetye mellett, vagy mimóddal tette azt magáévá? — Ezen *Publicatió* végén az irattatott: Ezen tartományok sorsa már meghatározatott: — A' hadákozás folytatása által okoztatott szenvedések a' magok végekhez közelitenek.

A' *Koloniai* választó fejedelem, a' maga *Német Birodalmi* *Rendeihez* az iránt irt egy hathatos irást, hogy az ő *Rastadtban* lévő követjeiknek, hátár közé nem rekésztetett *Plenipotentiát*

adjanak, és hogy magokat a' Tsászár Ő Felségével annyival is inkább egyesíteni igyekezzenek, mivel a' Német Birodalom java, az Austriai Ház javától tellyességgel el nem szakasztható.

A' *Berlini* Egedbor főző, *George*, az iránt adott vala bé nem régiben a' Királynak egy planumot, hogy ő egyedül tudna olyan provisiót tenni, a' mellyből az egész közönséget el tarthatná, mellynek meg-nyerhetése fundamentumául azt adta elé, hogy ilyen formán, az úgy neveztetett *Accisban* (vámiban) is semmi tsalárdság nem fogna bé-tsulzni, és hogy néki leg alább is 500,000 tallér kész pénze vagyon, melly planumára a' Monopolista a' Királytól olyan feleletet nyert: Hogy Ő Felsége ugyan-örvendi, hogy az Ő Felsége lakvárossában egy olly gazdag Polgar vagyon; de azt is örömmel fogja venni, hogyha magát már nyugodalomra bocsátván, az által útát modat nyit arra, hogy más szegény polgárok is, a' magok minden napi kenyereket, magoknak meg-szerezhessék.

Minekutánna mintegy 9000 emberekből álló Frantzia truppok, Decemb. 28 és 29 kén *Máintzba* bé-mentenek vólna, ugyan azon hónap 31-kén, újra egy bataillon Frantzia katonaság ment bé *Máintzba*, a' hová Jan. 2-kán egy transport ágyúkat is szállítottanak a' Frantziák; ellenben pedig Jan. 1-ső napján, 3 bataillon Frantzia katonaság ment ki az oda való várból, mellyek a' *Rénuson* keresztül menvén, hogy onnan merre vették az uttyakat? azt még eddig közönségesen tudni nem lehet. — A' Frantziák *Máintzba* való bé szállások alkalmatosságával, az oda való lakosoknak nagyon meg gyűlt vala a' bajok, minthogy némelley szegény polgároknak a' minden napi kenyerek is alig alig vólt, de még is 5, 5 Frantzia katonát szállítván bé hozzájuk, azokat reggelenként kávéval, és tejes kenyérral, délben és vatsorán, levessel, tehén hussal, zödséggel, borral és serrel kelletett tartaniak; a' tehetösebb polgárok közül pedig némelleyeknek, illyetén vendégei 20, 25 és 30-tzan

is meg-vóltanak. — A' *Máintzi* polgárok ezen elhordozhatatlan terhét látván a' Frantziák, a' városi Magistratussal együtt érve, az oda való kazárma olyan állapotba való helyheztetésén igyekeztenek, hogy a' Frantzia katonaság nagyobb részét abba szállithassák-bé. — Generál *Hatry* parancsolatot adván ki az iránt, hogy a' választó fejedelem fa magazinumából több fa tellyességgel el ne adattassék, a' V. Fejedelmi Udv. kamara és igazgató szék az ellen nagyon protestált, mellynek leszé valami haszna vagy nem? az ezután válik-meg. A' *Máintzi* várban találtatott hadi eszközöket a' Frantziák vették a' kezekhez. — *Mannheim* mellett *Rheingenheimat*, *Maudachat*, *Mundenheimat* Jan. 1-ső napján szállották vala meg a' Frantziák, de *Mundenheimból* Jan. 2-kán ismét kimentenek. — A' *Párisi Redacteur* nevezetű közönséges levél hirtelése szerént, *Andernach*, *Neuwid*, és *Koblentznél*, valamelly még tudva nem lévő expeditió végett, a' Frantziáknak Generál *Championet* vezérlése alatt, 25,000 embereknél többől álló táborok fog a' *Rénus* kereftül szállani. — A' Frantziák elé való nyomulások, és a' Német Birodalomnak, a' Császár Ő Felsége óltalmába való vétele végett, a' *Regensburgi* Imp. Diéta, Decemb. 23 kán és 25-kén egy esedező irást nyújtott bé a' Császár Ő Felségéhez, melly esedezés az 1797-ben, April. 18-kán kötött Praeliminaris Articulusokan fundáltatott. — Hogy *Bonaparte* Frantzia Vezér *Rastadtba* újra vissza mennyen, azt abból a' fundamentumból nem kezdik hinni, hogy a' *Rastadtban* hagyott lovai, Decemb. 30 kán onnan elvitettettek. — A' *Ménus* mellett *Frankfurtra* a' Frantziák megint Naturalekból álló Contributiót vetettnek. — A' mig Generál *Hoche* meg-halálozott, a' hadi Contributiókan kívül, *Vetzlár* várossa a' Frantzia Generalitas ottan lévő fő kvártéljára 300,000 forintoknál több költséget kéntelenítettvén tenni, annak bonificaltatása végett, a' *Rastadtban* lévő Imperiális Deputatióhoz, Dec. 11-kén küldött vala egy Promemoriát.

A' *Máintzi* katonák még *Frankfurtba* vagnak, melly szerént a' Frantziák még oda bé nem szállottanak. — A' *Máintzi* vár meg-erössítése végett, Jan. 4-kén 700 Frantzia pattantyúsok rukkóltanak-bé. A' Frantziák leg utolbszori, *Frankfurtig* való elé nyomulások alkalmatosságával, a' *Máintzi* lakosokra 32,000 livrákból álló *Contributio* vettettetett vala, melly eddig fizetetlenül maradván, azon summát, Jan. 5-kéig, a' ízegény lakosokon fel-akarván tsikorni, a' város kapui a' végett bé-zárattattanak.

### *Frantzia Respublika.*

*Párisban* nem régiben egy illy nevezetes dolog történt: Az oda való Török követ valami gyémánt vásárlása végett egy Juvelierhez (drága kövekkel kereskedőhez) megyen, a' ki mig a' Juvelierrel valamelly gyémántat alkudozott vólna, az alatt a' szolgáji közül egyik, a' Juvelier portékáji közül egy gyűrűt el-lop, mellyet a' Juvelier kis fíjatskája szemmel tartván, a' történetet azután beszéli elé az attyának, hogy a' Török követ el ment. Ezután a' Juvelier, az el-vezett gyűrű iránt egy levelet irván a' Török követhöz, arra tölle olyan válofst vett, hogy 24 órákig lenne várakozással, melly időnek el-telése után, a' Juvelier egy hozzája utasított kisládátskát skatuját vévén, fel bontja, 's hát a' tolvaj fejit találja benne, a' melly az el-vezett gyűrűjét a' foga között tartja.

A' Dec. 28-kán költ *Párisi* levelek tartása szerént, *Rennesben* és a' körüllette lévő tartományokban, újra sokan el-fogattattanak, mivel, a' mint bizonyosnak lenni erössittik, Frantzia Ország napnyugoti résziben, a' hazafiak között való háború tüzét újra fel-élesztteni igyekeztenek. Sőt Frantzia Ország déli részében is, Nov. végével, *Tarasconnál* a' Patrioták ellen 2400-zan fogtanak vala fegyvert, a' kik leg elébb nagy ijedséget okoztanak vala, de az ellenek küldettetett számos truppok miatt, egymástól el-öszolni kéntele-

nítették, kik közül némelleyek el-fogattattanak, mások pedig meg-ölettettek. — A' *Bonaparte* felesége *Párisba* meg-érkezvén, Decemb. 29-kén, az Ország belső dolgaira ügyelő Ministernél vólt ebéden.

A' *Párisi* Directorium, Decemb. 28 kán olyan végezést tett, hogy a' Frantzia Minister, a' *Helvétziai* katonokban, *Bernában* és *Freyburgban* lévő igazgató szék tagjainak azt adja értékre, hogy azon *Vaudumi* lakosoknak, a' kik a' Frantzia nemzettel tett régi kötések szerént, a' magok régi jusokba való visszä helyheztetések, azokban való meg-tartatások végett, a' Frantzia Respublikához folyamodtanak, vagy ennekutánna folyamodnának, mind az ő személyek, mind pedig vagyonjokbeli bátorságok iránt, kérdöre fognak vonatlatni. — *Stael* asszony olyan parantsolatot vett, hogy a' Frantzia Respublika földiről takorodjék ki. — *Párisban* egy Polgár a' maga szerentséjét akárván próbálni a' Lotterián, azokra a' számokra tett, mellyeket a' *Bonaparte* neve' betüi mutattanak, (p. o. B. 2. O. 14. N. 13. etc.) és ezen numerusok után, 2. 15. 17. (B. P. R.) 51,432 livrákat nyert. —

Decemb. 28-kán 54 süket néma személyekből álló Deputatió jelent vala meg a' *Bonaparte* szállása előtt, a' melly az ő ennekelőtte vólt tanítójok, *Sicard* szabadon való botsáttatását, a' Directorium előtt *Bonaparte* által kívánta vala ki-elközöltetni, a' kik olly reménységgel lévén, hogy az ő könyhúllatásaikat, az Olasz Ország meg-hódoltatója, érzeketlenül nem fogná venni, az utzán 3 órakig várakoztanak vala *Bonaparténak* a' maga szállásáról való ki-jövetelére, de szerentsétlenségekre, a' nagy vezér rosszul lévén, akkor a' szállásáról ki nem jött, mindazonáltal közönségesen ollyan reménységgel vagynak, hogyha azon történet, a' *Bonaparte* fülébe megyen, és a' haza közönséges java meg-engedi, a' fennebb említett süket némák kívánságokat ki-elközölni el nem fogja múlatni. — A' *Párisban* lévő Török

követ felöll azt írják, hogy ő igen vig kedvű, és a' mulattságokat kedvellő, a' ki minden innep napi solennitasokan, mulattságokban, és bálokban megszokott jelenni. A' Frantzia Respublika *Hollandiában* lévő 25,000 emberekből álló trupjai felöll az a' hir, hogy még vagy 40,000 emberekből álló truppokkal meg erősítetteti, annakutánna pedig egy nevezetes szerezte próbálásához fogna kezdeni. — *Boulay*, az 500 személyekből álló; *Marrogan* pedig a' vének tanáttsa Praesessévé nevezett ki. — A' melly hajókat a' Frantzia igazgató szék ennekelötte a' Frantzia kereskedőknek adott vala, mindazok töllek újra visszavétetttenek, azon hajókat is, az Anglia ellenvaló expeditióra akarván fordítani a' Fr. igazgató szék.

*Bonaparte* Dec. 29-kén még *Párisban* vólt a' ki az ottan létele alatt, a' népnek ráajja való tsödülését, a' mennyiben lehetett el-távoztatni igyekezett. — Ekképpen tselekedett Dec. 10-kén is, mikor a' Directoriale Palotába kelletvén mennie, hogy a' nékie aggratuláló kösségtől, a' melly ötet a' szállásától fogva, a' fennebb említett palotáig akarta vala kísérni, ment lehessen, tehát egy lelki ifjú barátjával, reggeli 5 órakor ki menvén a' szállásáról, míg a' tzeremoniák el-kezdödtének, a' városnak messzebb lévő részeiben szekerezett szerte széjjel, a' köz nép pedig, mind a' szállása kapuján várta, azt gondolván hogy még a' szállásán vólna *Bonaparte*. — A' Decemb. 20-kán esett innep napon tartatott vendégségben, gyanakodván az iránt *Bonaparte*, hogy ötet akkor méreggel kívánnák el-veízteni, ennek el-távoztatása végett, a' melly táogyér, kés, villa, kalány, asztal készkenyő, az ő számára tétettetett vala az asztalra, el-szedetvén azok, helyettek mások adattattak elejébe. *Helvétzián* is mikor nem régiben keresztül utazott vólna, hogy ellese ottan is öszve esküdtenek vala, az is jó előre ki-tudódatt. — Hogy a' Frantziák *Basileába* bé mentenek, az iránt annyival is inkább nem lehet ketelkedni, mivel arról a' *Rostadtban* lévő Frantzia követség is tudósittást vett.



nek lenni, a' Jan. 2-kán költ *Rastadi* levelek által hirleltetik.

A' Portugalliai *d' Aranja*, a' ki a' Frantzia Respublika, és a' *Portugallia* között kötött békesseges tractát *Párisban* subcribalt vala, az oda való Politzáj Minister parantsolatjából elfogattván, a' pappirossai elpetséttetennek, mellyre hogy mi adott légyen okot, azt még tudni nem lehet. — A' Frantzia Directorium, a' Nemzeti *Menagerie* számára, 4 orofzlányokat, 2 strutz madarakat, 2 tigriseket, 2 párdutzakat, és több a' féléket vitettett *Afrikából Párisba*. — A' Frantzia Directorium egynéhány rendbéli tudósittásokat publikáltatott, a' mellyek *St. Domingóból* az iránt küldettettek *Párisba*, hogy azon sziget állapotja napról napra mind jobb jobb kezdett lenni, és hogy az Anglusok már majd mind ki-költöztenek vólna belöle. — A' *Rennesi* tudósittások szerént, azon Departementumban újra mintegy 60-non fogattattanak el, kik közül 24-gyen, *Rennes* városából valók. — A' *Cassations-Gericht* nezezet alatt lévő *Párisi* törvénytévő szék, 5 úton álló tolvajokra ki-mondatott halálos sententziát helyben hagyta, olyan gonosz szokások lévén azon tolvajoknak, hogy a' hová béronthattanak, a' pénzeknek hól létek ki-vallása végett, forró olajot öntöttek a' szerentsétlen és ártatlan emberek testeikre. — A' Frantziáknak a' Tsászári Ő Feliségével kötött békességek szerént, a' Frantzia fogóságba esett Tsászári hadi emberek mind szabadon botsáttattanak, a' mint ezt a' Decemb. 29-kén költ *Párisi* levelek hirlelik — a' Német Birodalombeli azon fejedelmek emberei pedig, a' kik a' Frantzia Respublikával még békességre nem mentenek, mig a' Német Birodalombeli békesség tökéletesen el nem végeztetik, mind addig fogóságban fognak maradni. — A' Frantzia Directorium Decemb. 30-kán tudósította az 500 személyekből álló tanátsot az iránt, hogy *Angliában* 22.000 Frantzia fogjok vólnának, a' kikkel az Anglusok még a' Barbarusoknál is kegyetlenebb

módon bánnak, melly szerént a' meg-bántatott emberiség, az Anglusokan való bosszú állást méltán kívánja.

*Párisból* Decemb 31-kén azt írják, hogy a' Helvétziai *Párisban* vólt Deputatusoknak, Decemb, 30-kán olyan parantsolatot adattatott-ki, hogy onnan minden haládékon kívül ki-takarodjanak, és hogy a' Helvétziaiaknak hadat izent vólna a' Frantzia Respublika. — *Bonapartéról* azt írják, hogy mindég az *Angliába* való ki-szállás leg jobb módja fel-találásában foglalatoskodik. — A' szám-kivetésbe küldetettekről az a' hir érkezett *Párisba*, hogy minnyájan egészségben érkeztenek vólna meg *Cayennebe*.

### *Nagy Britannia.*

*Londonból* írják Dec. 23-kán, hogy azon eskader vezérlése végett, a' melly az *Irlándiai* kikötő helyeit, az ellenség oda való ki szállása ellen fogja őrizettel tartani, Admirál *Gardner* rendeltetett vólna ki, a' kinek flottája egy része, melly is 12 linea hajókból, sok fregattákból, és más könnyebb szerű hajókból áll, már *Corkba* meg is érkezett, a' mellyel Admirál *Gardner* haladék nélkül útra fog indulni — a' ki magát az Admirál *Kingsmill* tengeri hadi erejével egyesítvén, olyan vélekedéssel vagynak irántak, hogy ők a' Frantziák *Irlándiába* való ki szállások megakadályoztatásokra, elég erősek lesznek. — A' *Kadixi* kikötő helyt, újra 20 Angliai linea hajók vették körül. — Napnyugoti *Indiából* *Londonba* olyan tudósittást küldettenek, hogy Spanyól *Amérikában* *Caraccos* tartományában, a' nép egészen fel zendült vólna, és mint egy 15,000-ren fegyvert fogván, Spanyól Országtól erővel el akarnak szakadni. — A' *Londoni* igazgató szék újra 200,000 guiénékat küldött *Irlándiába*, a' hová a' Frantziák egynéhány hajókat fegyverekkel meg-rakva küldettenek vala, de azok az Anglusok kezekbe estenek. — Az *Irlándiai* békételemeknek nem lévén elegendő fegyverek, egynéhány helységekből

erőszakkal szerzettenek magoknak fegyvereket. — A' *Gibráltári* újjab tudósítások szerént nem igaznak lenni hirteltetik, hogy a' Spanyolok *St. Roch*-nál lévő táborok, egymástól el-ozlott volna. — Az Anglusok azon 5 regimentjei, a' mellyek *St. Domingóban* vóltanak, Angliai felé visszátértenek. *Martinique* szigetiben egy expeditió vagon készülőiben *Guadeloupe* ellen. — A' Spanyolok *Manilánál* való hadi erejek, mellyekre Admirál *Raynier* szándékozik réá tsapni, 4 linea hajókból és 6 fregattákból áll.

*Londonból* nem igaznak lenni írják, hogy a' Frantziák az Angliával kötendő békesség Praeliminaris Articulusokban, a' Jó Reménység Foka kiadattatását kivánták volna. — A' *Skotzia* partjain lévő ártillériát, Kapitán *Fairfax* fogja kommandirozni. — A' *Portugalliai* Udvarnak, a' Frantziákkal való békességre lett lépésekben, hogy a' *Londoni* Udvar is meg egyezett volna immár, ezt némelly Anglus levelek hirtelni kezdték ugyan, de annak igazsága felől mi magunkra kezességet vállalni nem bátorkodunk. — A' *Pitt* újj taxája miatt, Angliának sok helységekben a' gyűlések még mind tartottatnak. — A' közelebbről ment Kurirban említett processió alkalmatosságával, a' *Londoni* Dámák *Pitthez* olyan gálántak vóltanak, hogy néki fehér keszkenyök' lobogtatások által közöntenek. — De meg is érdemlette *Pitt* ezen tisztességet a' *Londoni* szépségektől, mint a' kiknek fejeken lévő ékességekre, 's több más tzipraságokra még eddig elé semmi taxát nem vettetett. Napkeleti és napnyugoti *Indiából* olyan gazdag két kereskedő hajók érkeztenek meg szerentsésen *Londonba*, mellyeket 10 millió font sterlingeket érökre vetnek. — Az Anglusok északi *Amerikai* kikötő helyekben lévő *Látóna* nevezetű fregattán, 17 mátrozok azért lövettetenek agyon, hogy ök fel-támodást akartanak szerezni. — Az Anglusok azon *Thomás* nevezetű hajójokat, a' melly *Afrikából*, napnyugoti *Indiába* akar vala menni, a' menő utjában, a' fel-zendülésben lévő Négerek

el fogták, a' rajta találtatott személyeket mind megölték, ki vévén 10 mározokat, a' kik egy posta hajóra kapván, a' Négerektől meg szabaddúltanak ugyan, de egy hónapig kelletvén a' tengeren múlatniak, az éhségek enyhítések végett, egyik a' másikat meg enni kényszerítettek, melly meg borzalzó kegyetlen scenában, a' réájak vetett sors által, tsak ketten maradtanak meg életben. — A' *Prussiai* most uralkodni kezdett Király Tronussába való ülése szerentséltetése végett, a' *Londoni* Udvarból Lord *Grenville Leveson* Governeveztetett ki. — *Londonban* annak kezdett hirt futamodni, hogy az Anglusok Jó Reménység Fokánál lévő flottáján, fel támadás ütette volna ki magát, a' mellyet a' *Norendl* lévő flottán történt Rebellióhoz hasonlónak lenni hirtelnek. — Hogy *Brest* és *Havre* körül, a' *Frantzia* truppok keményen öszve kezdettenek gyűlni, annak is hirt futamodott *Londonban*. — A' *Manilli* szigetek ellen intézett expedióióból már semmi nem fog lenni, minthogy a' *Spanyóloknak* ottan igen nagy hadi erejek vagyon. — A' Jó Reménység Fokától egy olyan flotta megérkezésire várokozna *Londonban*, a' mellyre rakatott portékákat, 5 millió font sterlingeket érökre vetik.

### *Olasz Ország.*

A' Decemb. 23-kán irt *Római* levelek szerént, a' Pápa Ó Szentsége ismét rosszul érzette vala magát lenni, de a' Doctora segedelme által megint jobban lett. — Az újj Kárdinál *Lorenzana*, a' *Spanyól* Király által, a' *Spanyól* Nemzet Protectorává neveztetett ki, a' ki ezután mindég *Rómában* fog lakozni. — A' *Tsászári* Királyi hadi Cassával, egynéhány *Tsászári* katona tisztek, 12 köz legényekkel együtt, Decemb. 28 kán érkeztek meg *Velentzébe*, a' kik azon Cassát, az *Austriai* Commissarius *Gerstenbrandnak* adták által, ki is azután egynéhány órák múlva, Gen. *Mackhoz* ment által *Trevisóba*, a' ki *Májlandból* ment vala oda villzá, minekutánna a' *Májlandi* Gene-

rálitással az iránt végzett volna, hogy a' Tsászári truppok mi móddal menjenek bé *Velentzébe*. — Hogy a' Tsászári katona tiszteket, a' *Velentzei* nép meglátta, örömeiben kiáltozván, erre igen sokan gyűltenek ölzve, a' kiket a' *St. Márk* piattzán lévő *Frantzia* őrizet, nagy bajjal ofzlattathatott el egyik a' másról. — A' *Velentzeiek* nagyon fájlalják, hogy a' mint magoknak hizekedtenek vala, *Károly* Hertzeg oda való Helytartová nem lett. — A' *Korsikai* fel támodás le-tsendesítésére a' *Frantziák* igen sok truppokat rendeltének oda menni. — *Cornetto* és *Civitavechia* nevezetű, és a' Pápa Ő Szentsége Birodalmához tartozó városokban, a' közönséges tsendesség meg eddig tökéletesen helyre nem álhatott, és *Caternóban* sokat excedalván a' nép, mellynek jó ki menetelit maga sem láthatta, azért az engedelem nyérése végett a' Pápa Ő Szentségéhez egy Deputatiót küldött-el.

A' *Gen. Mack* *Májlandba* való menete okául, azt tartják leg igazabbnak lenni, hogy a' határ szélek felett készült Instrumentumat subscribaltassa. — A' *Cisálpinai* Respublika földén, senkit is a' városban vagy a' falúban benn eltemetni meg nem engednek.

A' *Friáulban* lévő lakosok nyughatatlansága, napról napra mind inkább inkább nevedik, a' *Frantziák* által okoztatott teméntelen kárt tellyességgel nem szenvedhetvén; sőt némelly helyeken a' lakosok a' *Frantziákkal* ölzve is tsaptanak, mellyre alattomban a' *Frantziák* szolgáltattanak okot, hogy a' lakosokra való *Contributió* vetésre, annál jobb alkalmatosságok lehessen. — A' *Frantziák* *Udinében* való mulatozások, azon város lakossainak 33,000 livrájokba került. — A' *Cisálpinai* truppok *Urbínóba* bé mentenek.

### *Helvétzia.*

A' *Helvétziából* vett tudósításaink szerént, a' *Bernai* igazgató szék egy olyan értelmű Pro-

clamatiót adott-ki, a' melly által azon Canton minden lakossai, a' magok régi Constitutiójok továbbra is való megtartása végett, in massa felkelni ösztönöztetnek, mellyre, a' mint a' hire, a' *Vaudumi* lakosokon kívül, már mind fegyverbe öltöztetnek. — Hire futamodván annak, hogy a' Frantziák *Münsterthal* és *Erguel* nevezetű helységekét megszállották, erre a' *Zürchi*, *Lucernai*, *Freyburgi* és *Solothurni* Cantonok is azonnal organizáltak magokat, és *Bernába* Repraesentansokat küldtettenek. — Nem régiben *Bernában*, egy 32 nyóltzad rétű lapokból álló olyan irás jött a' világ eleibe, a' melly által mindeneket az iránt akarnak meggyőzni, hogy *Helvétzia* a' Frantzia Országhoz való neutralitássát, melly szorossan megtartotta légyen. — Ezen irás előljáró beszédiben a' vagon; hogy *Helvétzia* iránt igent sunya hirek kezdettenek vala szerte széjjel járni, azzal vádolván a' *Helvétzia* lakossait, hogy ők mindég a' Frantzia Ország ellenségeivel tartottanak, mellyeknek megtzáfolásokra a' többek között ezen történetek hozattatnak elé: Az Európai egyesült Hatalmasságok azokat a' Helvétziai Regimenteket akarván a' magok zsóldjokba venni, a' mellyeket a' Batáviai Respublika és Frantzia Ország visszabotsátottanak vala, megértvén a' Helvétziaiak, hogy őket a' Frantziák ellen akarnák fordítani, azért azon Hatalmasságok kérései nem tellyesítették. — A' *Provintziai* Gróf is 1793-ban Mártz. 12-kén irt vala a' Helvétziaiakhoz egy levelet, a' mellyben azt kívánta, hogy ötöt Frantzia Orzági Regensnek lenni esmérnék meg, de arra néki semmi válasz nem adattatott. Midőn 1795-ben, Mártzius 16-kán, a' Frantzia követ, az újjonnan felállott Directoriumtól való Credentialissát által adta volna, nemtsak a' *Bernai* Canton vólt a' leg első, a' melly a' szentse kívánása mellett annak valóságát megismérte, és arra minden Diplomatica formában felelt meg, hanem a' több Cantonok is, nevezetesebben pedig azok, a' mellyeknek Democratica alkotások módja vagon. — A' *Bernai* Cantonról,

a' Helvétziai levelek azt hirtetik, hogy a' maga bátorságba való helyheztetése végett, 40,000 emberekből álló katonaságot húzott volna öfzve.

### *Elegyes Dolgok.*

Az felső *Alsátziában* lévő, és ez előtt a' Helvétziával egyesülve vólt *Mühlhausen* nevezetű város, maga iránt olyan ki-jelentést tett, hogy ő Frantzia Országgal egyesülni magában meghatározta légyen.

*Frankfurtból* Jan. 5-kén: — A' *Hessen Kasseli* truppok, kemény mozgásba kezdettenek eredni. A' *Hanau* örízet az eddig vóltnál keményebbé tétettetett. — A' *Frankenthali* lakosokra, a' Frantziák igen nagy Contributiót vetvén, annak engedése végett, a' város lakossai egy Deputatiót küldtettenek *Kreuznachba*. — *Máintzban* igen kemény parantsolat adattatott ki az iránt, hogy semmiféle darab arannyat és ezüstet, a' városból ki vinni ne mérészeljenek. — A' *Básileába* fegyver nélkül bé ment Frantzia katonákról azt beszélik, hogy a' városban fegyvert kapván magoknak, azután a' várost szép manirral el-foglaltak, és hogy a' *Básilea* tartományainak, a' *Rénuson* túl való része, a' Frantzia Respublikával, a' *Rénuson* innen való része pedig, *Austriához* fogna kaptsoltatni. — A' nagy *Friedrichnek* emlékezetére emeltetni akart oszlopat, a' *Berlin* várossa leg szebb részibe, a' hol a' hársfák vagynak, oda akarják fel-állittatni. — *Dániában* a' házosok egymástól való el-válásokbeli processusok Revisiója, a' polgári törvényfzékre bizattatott. — *Filadelfiában* meg szünt a' sárga hideglelés. — Az Orosz Tsászár kivanságára *Hálai* Medicinae Professor *Mekkel* küldetett *Pétersburgba*, a' ki az Orosz Tsászárné szülése idején, babai hivatalt visellyen, a' melly fáradságáért 4 hólnapra 20,000 rubelt rendelt néki az Orosz Tsászár. A' Frantziák úgy szám-lálják, hogy *Julius* Tsászár idejétől fogva idönkig 39-szer akart az ellenség *Angliába* ki szállani, ki szállott 23-szor — és tsak hatszor nem, de meg

kell jegyezni, hogy sokkal nagyobb tengeri hadi erejek van most az Anglusoknak. — *Hiberniában* még most sem szűnt meg a' békételenség. — A' zsebbeli órakra vetett adótól fogva, igen sok óras legény költözik ki *Angliából*.

### *Magyar Ország.*

*Debretzenből* Dec. 14-kén napján. Az el múlt tavasszal irtam a' Magy. Kurirnak, nagy örömmel is közönségesse tette, hogy a' Tifzán túl lévő V. Superintendencia azt az áldott végzést tette, hogy az ide való Reform. Collegiumban minden Tudományok Magy. nyelven tanitassanak. Effectusba is vétetődött ez az áldott végzés Május első napján, és azolta olly lépéseket tett a' tanuló ifjúság a' tudományokban, hogy a' Decembernek 11 és 12-ik napjain tartatott examenekben, mind a' két renden lévő tudós halgatók különösen örvendeztek. — Decemb. 11-ikén, dél előtt T. T. *Szilágyi Gábor* Professor Úr tartott az öregebb deákokkal exament, és ama hires Frankfurti Professor, néhai *Stosch Eberhard Dániel* Dogmatica Theologiájának Introductiójából, a' Moralis és Pastoralis Theologiából úgy el készültek tanitványi, hogy a' miről parantsoltattak, arról egyfzeriben folyvást disseráltak.

Dél után, ugyan azon nap T. T. *Kotsi Sebestyén* Professor Úr állott elő, ugyan azon deák ifjakkal, és *Sámuel*t, és a' *Római levelet* úgy tudták magyarázni, hogy minden sz. irásbeli helyeknek értésében készültek találtattak. — Decemb. 12-ik napján dél előtt Titt. *Sárvári Pál* Professor Úr tartott exament a' moralis Filozofiából, az applicata mathesisnek némely részeiből, és a' Fizikából, avagy természeti tudományból, a' melyekben igen ditsiretesen producalták magokat tanitványi. — Dél után ugyan azon nap Titt. *Budai Éssaiás* Professor Úr tanitványi visgáltattak meg, és minden jelenlévőknek meg elégedésekre feleltek a' Magy. Országai historiából, és a' deák's Görög litteraturából. — Illyen halzna van az anyai nyelven való tanulásnak.